

نام بحرهای مثنوی‌ها	بهترین وزن برای	نام مثنوی‌های معروف به این بحر
۱. فعولن فعولن فعولن فعل	حماسی و رزمی (و گاهی در پند و اندرز)	شاهنامه‌ی فردوسی و بوستان سعدی
۲. مفاعیلن مفاعیلن فعولن	داستان‌های عاشقانه	ویس و رامین فخرالدین گرجانی و خسرو و شیرین نظامی
۳. فاعلاتن فاعلاتن فاعلن	مضامین پندآمیز و عارفانه	منطق الطیر عطار و مثنوی مولوی
۴. مفتعلن مفتعلن فاعلن	به قول نیما تند و رقص‌آور است اما نظامی در معانی پند و اندرز و حکمت به کار برده‌است.	مخزن الاسرار نظامی
۵. فاعلاتن مفاعیلن فعلن یا (فعلاتن مفاعیلن فعلن)	شاد و نسبتاً ضربی و مناسب مضامین بزمی اما سنایی در بیان معارف و حقایق و حکمت از آن استفاده کرده‌است.	هفت پیکر نظامی و حدیقه‌ی سنایی
۶. فعلاتن فعلاتن فعلن	برای مضامین پندآمیز و عرفانی	سبحة‌الابرار جامی
۷. مفعول مفاعیلن فعولن یا (مستفعل فاعلاتن فع لن)	وزن ضربی و مناسب مضامین عاشقانه و (سفرنامه)	لیلی و مجنون نظامی و مجنون و لیلی جامی و هاتفی و تحفة‌العراقین خاقانی (که سفرنامه است).

گروه یک	۱. فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن	روزگار است آن که گه عزت دهد گه خوار دارد	رمل مَثْمَن سالم
گروه یک	۲. فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن ۳	ای مسلمانان فغان از جور چرخ چنبیری	رمل مَثْمَن محذوف (= مقصور)
گروه یک	۳. فاعلاتن فاعلاتن فاعلن	هر کسی از ظنّ خود شد یار من	رمل مسدّس محذوف (= مقصور)
گروه دو	۴. فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن	نظر آوردم و بردم که وجودی به تو ماند	رمل مَثْمَن مخبون
گروه دو	۵. فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فعلن ۴	نه من خام طمع عشق تو می‌ورزم و بس	رمل مَثْمَن مخبون محذوف (= مقصور)
گروه دو	۶. فاعلاتن فاعلاتن فعلن	بت خود را بشکن خوار و ذلیل	رمل مسدّس مخبون محذوف (= مقصور)
گروه سه	۷. مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن	خود نبود عشق تو را چاره ز بی‌خویشتنی	رجز مَثْمَن مطوّی
گروه سه	۸. مفتعلن مفتعلن فاعلن	دانه چو طفلی است در آغوش خاک	سریع مسدّس مطوّی مکشوف
گروه سه	۹. مفتعلن فاعلن // مفتعلن فاعلن	کرده گلو پر ز باد قمری سنجاب پوش	منسرح مَثْمَن مطوّی مکشوف
گروه چهار	۱۰. مستفعل مستفعل مستفعل مستف ۷ یا (مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن)	تا کی به تمنای وصال تو یگانه	هزج مَثْمَن اُخرب مکفوف محذوف
گروه چهار	۱۱. مستفعل مستفعل مستفعل فع یا (مفعول مفاعیل مفاعیل فعل) = وزن رباعی	بر حسن جوانیت دل نرم نداشت	هزج مَثْمَن اُخرب مکفوف مجبوب
گروه چهار	۱۲. مستفعل مفعولن // مستفعل مفعولن یا (مفعول مفاعیلن // مفعول مفاعیلن)	وقتی دل سودایی می‌رفت به بستان‌ها	هزج مَثْمَن اُخرب
گروه پنجم	۱۳. مستفعلن مفاعل مستفعلن فعل ۲ یا (مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن)	امروز روز شادی و امسال سال گل	مضارع مَثْمَن اُخرب مکفوف محذوف
گروه پنجم	۱۴. مستفعلن مفاعل مفعولن یا (مفعول فاعلات مفاعیلن)	ای آن که غمگنی و سزاواری	مضارع مسدّس اُخرب مکفوف
گروه پنجم	۱۵. مستفعلن فعولن // مستفعلن فعولن یا (مفعول فاعلاتن // مفعول فاعلاتن)	ای باد بامدادی خوش می‌روی به شادی	مضارع مَثْمَن اُخرب
گروه ششم	۱۶. مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن ۶	مرا در منزل جانان چه جای عیش چون هر دم	هزج مَثْمَن سالم
گروه ششم	۱۷. مفاعیلن مفاعیلن فعولن ۸	الهی سینه‌ای ده آتش افروز	هزج مسدّس محذوف
گروه هفتم	۱۸. فعولن فعولن فعولن فعولن	عقیق است گویی به پیروزه اندر	مقارب مَثْمَن سالم
گروه هفتم	۱۹. فعولن فعولن فعولن فعل پرکاربردترین وزن مثنوی‌های حماسی	مگردان سر از دین و از راستی	مقارب مَثْمَن محذوف
گروه هشتم	۲۰. مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فاعلاتن	گرم عذاب نمایی به داغ و درد جدایی	مجثّث مَثْمَن مخبون
گروه هشتم	۲۱. مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فعلن ۱	به حسن و خلق و وفا کس به یار ما نرسد	مجثّث مَثْمَن مخبون محذوف
گروه نهم	۲۲. مستفعل فاعلات مستفعل یا (مفعول مفاعیلن مفاعیلن)	از کرده‌ی خویشتن پشیمانم	هزج مسدّس اُخرب مقبوض
گروه نهم	۲۳. مستفعل فاعلات فع لن یا (مفعول مفاعیلن فعولن)	لاف از سخن چو در توان زد	هزج مسدّس اُخرب مقبوض محذوف
تک وزن	۲۴. مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن	با من بگو تا کیستی؟ مهری بگو ماهی بگو	رجز مَثْمَن سالم
تک وزن	۲۵. فعلات فاعلاتن فعلات فاعلاتن	به کجا روم ز دستت که نمی‌دهی مجالی	رمل مَثْمَن مشکول
تک وزن	۲۶. فاعلاتن مفاعیلن فعلن ۵ یا (فاعلاتن مفاعیلن فعلن)	در نگاهش شکفته روح سحر	خفیف مسدّس مخبون محذوف
تک وزن	۲۷. مفتعلن فاعلات مفتعلن فع	ماه فرو ماند از جمال محمد(ص)	منسرح مَثْمَن مطوّی منحور
تک وزن	۲۸. مفتعلن مفاعیلن مفتعلن مفاعیلن	از نظرت کجا رود و برود تو همرهی	رجز مَثْمَن مطوّی مخبون
	۲۹. مستفعلن فع // مستفعلن فع یا (فع لن فعولن // فع لن فعولن)	چنان‌که گفتیم غم با طیبیان	مقارب مَثْمَن اثلّم
	۳۰. مفاعیلن فاعلن // مفاعیلن فاعلن	جهان فروتوت باز جوانی از سر گرفت	